

Nowe dane o występowaniu przedstawicieli Byrrhidae (Coleoptera) w Polsce

New data on the occurrence of some species of Byrrhidae (Coleoptera) in Poland

CZESŁAW GREŃ

ul. Gaikowa 10, PL 41-707 Ruda Śląska, e-mail: czeslawgren@vp.pl

ABSTRACT. New data on the occurrence of some species of Byrrhidae (Coleoptera) in Poland.

This paper presents new data on the occurrence of some Polish species of Byrrhidae.

KEY WORDS: Insecta, Coleoptera, Byrrhidae, faunistics, distribution, Poland.

WSTĘP

Otrupkowate (*Byrrhidae*) to nieliczna rodzina chrząszczy, reprezentowana w faunie Polski przez zaledwie 25 gatunków (BURAKOWSKI et al. 1983; MROCZKOWSKI, STEFAŃSKA 1992). Mimo, iż część z nich należy do stosunkowo częstych, dane na temat ich rozsiadania są niezwykle skromne. Większość doniesień o rozmieszczeniu otrupkowatych (*Byrrhidae*) w poszczególnych krainach zoogeograficznych Polski pochodzi sprzed kilkudziesięciu, a nierzadko i ponad stu lat. Od czasu opublikowania *Katalogu Fauny Polski* (BURAKOWSKI et al. 1983) pojedyncze informacje dotyczące przedstawicieli rodziny Byrrhidae pojawiły się w zaledwie kilkunastu publikacjach (STARZYK & KOSIOR 1985; KUBISZ & SZWAŁKO 1991; GUTOWSKI 1993; PAWŁOWSKI et al. 1994; 2000; KUBISZ & PAWŁOWSKI 1995; 1998; KUBISZ et al. 1998; KUBISZ 2001, 2004; KUBISZ & SZAFRANIEC 2003). Niniejsza praca stanowi uzupełnienie wiedzy o współczesnym rozsiadaniu 13 gatunków Byrrhidae w Polsce na podstawie 628 egzemplarzy odłowionych w latach 1973–2006.

Podział na krainy zoogeograficzne przyjęto za *Katalogiem Fauny Polski* (BURAKOWSKI et al. 1973). Nomenklaturę podano wg SANCHEZ TERRÓN (2007). Ilość egzemplarzy z poszczególnych stanowisk i dat podawano tylko w przypadku, gdy w zbiorze znajduje się więcej niż jeden egzemplarz z tymi samymi danymi. Materiał dowodowy znajduje się w kolekcji autora, Działu Przyrody Muzeum Górnośląskiego oraz Janusza Grzywocza (coll. GJ).

W wykazie użyto następujących symboli i skrótów:

* – gatunek nowy dla krainy

AM – Andrzejewski M., B – Baszczyński, BP – Bauer P., BT – Bziuk Tadeusz, GC – Greń Czesław, GJ – Grzywocza Janusz, KGA – Kapol-Grzywocza Aleksandra, KK – Karwowski Krzysztof, KM – Kowalski M., KT – Kościelny Tomasz, MA – Melke Andrzej, MR – Mrowicki Andrzej, MT – Majewski Tomasz, RA – Raj Andrzej, SH – Sołtys Henryk, SS – Skórka Sławomir, WT – Wróbel Tomasz, ZS – Ziarko Szczepan.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim wyżej wymienionym osobom za przekazanie własnych materiałów wykorzystanych w poniższym zestawieniu.

WYKAZ GATUNKÓW

Byrrhus arietinus STEFFAHNY, 1842

Górny Śląsk: Brynek [UTM CA39], 14.05.1991, leg. SH; Cieszowa [CB41], 18.05.1989, leg. SH; Ruda Śląska Halemba [CA46], 14.06.1991, leg. MR, coll. GJ; Tychy Czulów [CA55], 3.06.2003, leg. GC.

Sudety Zachodnie: Mysłów [WS64], 20.05.1983, leg. RA; 27.05.1987, leg. RA.

Beskid Zachodni: Barania Góra [CV59], 6.06.1993, leg. SH; 10.05.1998, 3 exx., leg. GC; 17.06.2006, ok. 800 m n.p.m., leg. GC; Babia Góra [CV99], 6.07.1995, 2 exx., leg. et coll. GJ; Pasma Jałowickie: Jałowiec [CV89], 5.07.1995, leg. et coll. GJ; Wisła Czarne [CV59], 18.07.2000, leg. GC.

Bieszczady: Ustrzyki Górne [FV23], 24–27.05.1996, leg. SH.

Gatunek o borealno-górskim rozszedleniu, stosunkowo rzadko poławiany. Częstszy w południowej części kraju (BURAKOWSKI et al. 1983).

Byrrhus fasciatus (FORSTER, 1771)

Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67], 1.07.1997, leg. GC; 4.07.1997, leg. GC; 6.07.1997, 2 exx., leg. GC; Sarbinowo [XA57], 14.04.–5.05.2001, leg. KGA, coll. GJ.

Pojezierze Pomorskie: Wojnowo [XV90], 7.04.1987, 5 exx., leg. MT; 25.04.1987, leg. MA.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bałdoń [CC02], 4.03.1982, MA; 2.06.1982, leg. MA; 5.04.1985, leg. MA; Koło [CC38], 2.08.1983, leg. MT; 4.06.1984, leg. MT; 6.08.1986, 2 exx., leg. MT; Poznań [XU21], 2.04.1975, leg. SH; 17.05.1982, leg. KK; Szumin ad Kochnów, 16.08.1974, leg. MT; Zielonka, 16.05.1981, leg. RA.

Nizina Mazowiecka: Kampinoski Park Narodowy [DC79], 15.08.1984, leg. SS.

Podlasie: Białystok [FD48], 15.08.1980, 3 exx., leg. KK.

Puszcza Białowiecka: [FD], 6.1994, leg. et coll. GJ.

Dolny Śląsk: Lubsza [XS74], 7.05.1981, leg. KK; Żagań [WT21], 5.05.1990, leg. GC; 30.05.1990, leg. GC; 4.06.1990, leg. GC; 5.06.1990, leg. GC; 16.06.1990, leg. GC; 19.05.1990, 2 exx., leg. GC; 31.05.1991, leg. GC; 25.11.1991, leg. GC; 7.12.1994, leg. GC; 20.05.1995, leg. GC; 25.05.1995, leg. GC; 27.05.1995, leg. GC; 7.06.1995, leg. GC.

Wzgórza Trzebnickie: Mroczeń ad Kępno [YS08], 12.01.1975, leg. SH.

Górny Śląsk: Brynek [CA 39], 18.04.1984, 2 exx., leg. GC; 6.05.1990, leg. SH; 31.05.1992, leg. SH; 7.05.1995, leg. SH; Cieszowa [CB 41], 26.05.1988, 2 exx., leg. SH; 25.04.1989, leg. SH; 16.05.1989, leg. SH; Grabówka [CA07], 2.05.1998, 3 exx., leg. et coll. GJ; Ligota Dolna [BA99], 30.05.1999, leg. et coll. GJ; Paniowy [CA46], 9.05.1998, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska [CA46], 28.05.1998, leg. GC; Ruda Śląska Halemba [CA46], 5.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 8.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 13.04.1991, 4 exx., leg. et coll. GJ; 23.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 25.04.1991, 2 exx., leg. MR, coll. GJ; 26.04.1991, 3 exx., leg. MR, coll. GJ; 12.05.1991, 2 exx., leg. MR, coll. GJ; 13.05.1991, leg. MR, coll. GJ; 21.05.1991, 2 exx., leg. MR, coll. GJ; Ruda Śląska Wirek [CA47], 26.04.1991, leg. MR, coll. GJ; Ruda Śląska Las Alina [CA47], 19.03.1990, leg. et coll. GJ; 15.04.1991, leg. et coll. GJ; Śmiłowice [CA46], 14.05.1997, leg. et coll. GJ; Tworóg [CB30], 7.06.1995, leg. SH.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Konopiska [CB62], 29.05.1993, 2 exx., leg. KT.

***Wyżyna Małopolska:** Zaborze ad Busko-Zdrój [DA99], 20.08.1982, 2 exx., leg. WT.

Wyżyna Lubelska: Witków [GB01], 30.05.1993, leg. ZS.

Roztocze: Hamernia [FA49], 8.05.1982, leg. KK; 28.05.1982, 2 exx., leg. KK; 1.07.1982, leg. KK; 5.08.1982, leg. KK; Zwierzyniec [FB30], 8.06.1989, 6 exx., leg. SH.

Sudety Zachodnie: Mysłów [WS64], 27.05.1987, leg. RA.

Bieszczady: Ustrzyki Górne [FV23], 24–27.05.1996, 3 exx., leg. SH.

Beskid Zachodni: Barania Góra [CV59], 6.06.1993, 4 exx., leg. SH; Istebna, Młoda Góra [CV49], 17.06.1986, 17 exx., leg. GC; Pasma Jałowickie: Jałowiec [CV89], 5.07.1995, leg. et coll. GJ; Szczyrk [CA50], 9.07.1983, leg. GC; Wisła Czarne [CV59], 1.07.1992, leg. SH.

Pospolity, szeroko rozmieszczony gatunek, w Polsce znany prawie z całego obszaru (BURAKOWSKI et al. 1983). Nowy dla Wyżyny Małopolskiej.

***Byrrhus glabratus* HEER, 1841**

***Górny Śląsk:** Zabrzeg [CA53], 28.07.1985, leg. GC.

Beskid Zachodni: Babia Góra [CV99], 20.06.1981, leg. RA; 6.06.1992, leg. SH; 6.07.1995, 2 exx., leg. et coll. GJ; Masyw Babiej Góry: Kolisty Groń [CV89], 7.07.1995, leg. et coll. GJ; Barania Góra [CV59], 1.05.1998, leg. GC; 10.05.1998, 2 exx., leg. GC; 6.06.1998, leg. GC; Dolina Czarnej Wiselki [CV59], 17.05.2000, leg. BT, coll. GJ; Istebna: Młoda Góra [CV49], 17.06.1986, leg. GC; Szyndzielnia [CA51], 12.05.1983, leg. MA.

Bieszczady: Ustrzyki Górne [FV23], 24–27.05.1996, 6 exx., leg. SH.

Tatry: Przełęcz Iwaniecka [DV16], 6.06.1986, leg. GC.

Gatunek zasiedlający góry Europy Środkowej, w Polsce spotykany tylko w południowych krainach górskich (BURAKOWSKI et al. 1983). Okaz pochodzący z Zabrzegu prawdopodobnie został tu zniesiony wodami Wisły z pobliskiego Beskidu Śląskiego.

***Byrrhus pilula* (LINNAEUS, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Lisewo Kaszubskie [CF17], 1.10.1995, leg. MA.

Pojezierze Pomorskie: Wojnowo [XV90], 7.04.1987, leg. MA

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bałdoń [CC02], 5.04.1985, leg. MA; Gołuchów [YT05], 3.05.1982, leg. MA; Koło [CC38], 6.05.1975, leg. MT.

Nizina Mazowiecka: Zaborów [DC79], 5.04.1995, leg. KM.

Dolny Śląsk: Żagań [WT21], 5.05.1990, leg. GC; 14.05.1990, 2 exx., leg. GC; 26.05.1995, leg. GC; 10.07.1995, leg. GC.

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 26.04.1985, leg. GC; 15.04.1990, leg. SH; Cieszowa [CB41], 3.06.1989, leg. SH; 18.05.1989, leg. SH; 28.07.1993, leg. SH; Grabówka [CA07], 2.05.1998, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Wirek [CA47], 3.04.2000, leg. et coll. GJ; 10.05.1990, leg. et coll. GJ; Śmiłowice [CA46], 17.05.1994, leg. et coll. GJ; Zabrze [CA47], 15.05.1992, leg. KT.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bukowno [CA96], 28.05.1995, leg. et coll. GJ; Konopiska [CB62], 13.07.1992, leg. KT; Ojców [DA16], 19.07.2001, 3 exx., leg. GC; Krzeszowice: Tenczynek [DA05], 21.04.1989, leg. MR, coll. GJ.

Wyżyna Małopolska: Skowronno [DA69], 17.06.1995, leg. SH; 19.06.1995, leg. et coll. GJ.

Roztocze: Zwierzyniec [FB30], 8.06.1989, 3 exx., leg. SH.

Sudety Zachodnie: Sędziszowa ad Złotorja [WS 65], 3.05.1977, leg. SH.

Beskid Zachodni: Babia Góra [CV99], 4.07.1996, leg. et coll. GJ; Masyw Babiej Góry: Kolisty Groń [CV89], 7.07.1995, 6 exx., leg. et coll. GJ; Masyw Babiej Góry: Mędralowa [CV89], 8.07.1995, 3 exx., leg. et coll. GJ; Barania Góra [CV59], 6.06.1995, 2 exx., leg. SH; Wisła Czarne [CV59], 1.07.1992, leg. SH.

Bieszczady: Ustrzyki Górne [FV23], 24–27.05.1996, 4 exx., leg. SH.

Tatry: 5.07.1981, leg. AM.

Gatunek znany z niemalże całej Polski, zaliczany do najpospolitszych przedstawicieli rodziny (BURAKOWSKI et al. 1983).

***Byrrhus pustulatus* (FORSTER, 1771)**

Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67], 1.07.1997, leg. GC; 6.07.1997, leg. GC.

Pojezierze Pomorskie: Wojnowo [XV90], 7.04.1987, 3 exx., leg. MA; 1.05.1987, leg. MA.

Pojezierze Mazurskie: Koczek [EE24], 20.07.1991, leg. KT; Lidzbark Warmiński [DE79], 13.05.1995, leg. MT.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bałdoń [CC02], 1.04.1983, leg. MA; 24.04.1983, leg. MA; Gołuchów [YT05], 23.02.1983, leg. MA; Opatówek [CC03], 5.07.1995, leg. MA.

Nizina Mazowiecka: Wyszków [ED32], 16.08.1985, leg. SS.

Puszcza Białowieska: Czerlonka ad Białowieża [FD84], 6.06.1988, 2 exx., leg. SH.

Dolny Śląsk: Żagań [WT21], 2.05.1995, leg. GC; 3.05.1995, leg. GC; 21.05.1990, leg. GC.

***Wzgórze Trzebnickie:** Mroczeń ad Kępno [YS08], 12.01.1975, leg. SH.

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 21.04.1983, leg. GC; 18.04.1986, leg. GC; 5.05.1990, leg. GC; Cieszowa [CB41], 16.05.1989, leg. SH; Mikołów Jamna [CA56], 25.08.1996, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska [CA46], 28.04.1996, 4 exx., leg. GC; Ruda Śląska Bielszowice [CA47], 12.05.2000, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Halemba [CA46], 26.04.1991, 4 exx., leg. MR, coll. GJ; 23.05.1995, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Las Alina [CA47], 12.05.1991, leg. et coll. GJ; Zabrze [CA47], 26.04.1993, leg. KT.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bukowno [CA96], 28.05.1995, leg. et coll. GJ.

Wyżyna Małopolska: Spała nad Pilicą [DC30], 16.08.1980, las sosnowy, leg. MT.

Roztocze: Hamernia [FA49], 29.05.1984, leg. KK; 17.07.1984, leg. KK; Zwierzyniec [FB30], 8.06.1989, leg. SH.

Chrzaszcz pospolity w całym kraju, nie wykazany dotąd tylko z pojedynczych krain (BURAKOWSKI et al. 1983). Nowy dla Wzgórz Trzebnickich.

Carpathobyrrhulus tatricus MROZKOWSKI, 1957

Tatry: Dolina Pięciu Stawów [DV25], 11.09.2005, leg. GC; Kasprowy Wierch [DV25], 14.06.1985, leg. GC; Kazalnica [DV34], 16.07.1998, leg. GC; Kominiarski Wierch 1829 m n.p.m., 6.06.1986, leg. GC; Tatry, 6.06.1982, leg. RA; Zakopane okolica [DV25], 14.06.1980, leg. BP.

Gatunek opisany i jak dotąd znany tylko z Tatr po polskiej i słowackiej stronie (MROZKOWSKI 1957, 1958; JĄSZAY 1998). Ze względu na niewielki obszar występowania został umieszczony na liście zwierząt zagrożonych (PAWŁOWSKI et al. 2002).

Chaetophora spinosa (ROSSI, 1794)

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Wierzchowice [DA16], 5.06.2005, 28 exx., na polnej drodze wśród kęp trawy po deszczu, leg. et coll. GJ.

Gatunek znany z wielu krain Polski, jednakże w przeważającej większości na podstawie nielicznych danych sprzed kilkudziesięciu lat (BURAKOWSKI et al. 1983).

Curimopsis paleata (ERICHSON, 1846)

***Górny Śląsk:** Brynek [CA39], 27.06.1994, leg. SH; Grabówka [CA07], 24.07.1998, w kopalni piasku, 8 exx., leg. GC; 29.07.1998 6 exx., leg. et coll. GJ; Lasy Borowskie [CA47], 29.07.2005, 8 exx., leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Wirek [CA47], 30.06.1999, leg. et coll. GJ; 31.07.2006, leg. et coll. GJ; 11.09.2006, leg. et coll. GJ.

***Góry Świętokrzyskie:** Święty Krzyż [EB 03], 19.08.1983, leg. MT.

Gatunek spotykany głównie na terenach piaszczystych w całej Polsce. Nowy dla Górnego Śląska i Gór Świętokrzyskich.

Cytilus sericeus (FORSTER, 1771)

Pobrzeże Bałtyku: Rozewie ad Władysławowo [CF27], 2.07.1986, leg. GC; Sarbinowo [XA57], 18.04.–5.05.2001, leg. KGA, coll. GJ.

Pojezierze Pomorskie: Wojnowo [XV90], 19.05.1987, leg. MA.

Pojezierze Mazurskie: Jezioro Pniewo, 8.09.1981, leg. AM.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bałdoń [CC02], 17.03.1983, leg. MA; Bolechowo [XU32], 13.05.1981, leg. RA; Gołuchów [YT05], 11.04.1983, leg. MA; Koło [CC38], 12.11.1986, leg. MT; Poznań [XU21], 2.04.1975, 2 exx., leg. SH; 17.05.1982, leg. KK; Rajsaków [CC03], 24.04.1983, 2 exx., leg. MA; Tarnowa [CC37], 3.06.1983, leg. MT; 17.06.1985, las sosnowy, leg. MT; Zielonka, 15.05.1981, leg. AM.

Puszcza Białowieska: [FD], 6.1994, 3 exx., leg. et coll. GJ.

Dolny Śląsk: Lubsza [XS74], 8.06.1980, leg. KK; 20.04.1981, leg. KK; Żagań [WT21], 17.05.1990, 4 exx., leg. GC; 21.05.1990, 3 exx., leg. GC; 10.06.1990, leg. GC; 29.04.1991, leg. GC; 15.05.1994, leg. GC; 3.05.1995, leg. GC.

Wzgórz Trzebnickie: Czeszów ad Trzebnica [XS59], 5.06.1980, leg. SH.

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 28.03.1983, leg. GC; 4.04.1990, leg. SH; 5.05.1990, 7 exx., leg. SH; 21.08.1990, leg. SH; 11.05.1991, leg. et coll. GJ; 28.04.1992, 3 exx., leg. SH; 17.05.1992, leg. et coll. GJ; 7.05.1993, leg. SH; 11.05.1993, leg. SH; 14.05.1993, leg. SH; Cieszowa [CB41], 8.06.1982, leg. SH; 15.06.1985, leg. SH; 23.07.1985, 2 exx., 27.05.1987, leg. SH; 25.05.1988, 3 exx., leg. SH; 25.05.1988, 2 exx., leg. SH; 4.06.1988, 3 exx., leg. SH; 16.05.1989, 2 exx., leg. SH; 28.05.1988, leg. SH; 25.07.1988, leg. SH; 16.05.1989, leg. SH; leg. SH; Koszęcin [CB40], 19.07.1998, leg. et coll. GJ; Koszęcin Leśnictwo Trójca [CB41], 1.07.1989, leg. SH; Lasy Kobińskie [CA45], 27.05.1995, leg. et coll. GJ; Mikołów Mokre [CA46], 28.04.2002, leg. et coll. GJ; Poręba [CA89], 2.05.1992, leg. BT, coll. GJ; Ruda Śląska [CA46], 21.07.2001, dolina Kłodnicy, leg. GC; Ruda Śląska Bielszowice [CA47], 18.04.2000, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Halemba [CA46], 5.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 13.04.1991, 2 exx., leg. MR, coll. GJ; 13.05.1991, leg. MR, coll. GJ; 21.05.1991, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Kochłowice [CA56], 22.07.1990, leg. MR, coll. GJ; 20.04.1996, leg. et coll. GJ; Ruda

Śląska Wirek [CA47], 26.05.1992, leg. et coll. GJ; 2.05.1998, leg. et coll. GJ; 7.08.1998, 2 exx., leg. AKG, coll. GJ; Rudziniec ad Gliwice [CA18], 26.07.1994, leg. et coll. GJ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bukowno [CA96], 28.05.1995, 3 exx., leg. et coll. GJ; Konopiska [CB62], 3.05.1993, leg. KT; 4.05.1993, leg. KT; 30.04.1994, leg. KT; 2.06.1994, leg. KT; 26.04.1998, leg. KT, coll. GJ.

Roztocze: Hamernia [FA49], 28.05.1982, leg. SH.

Sudety Zachodnie: Mysłów [WS64], 27.05.1985, leg. RA.

Beskid Zachodni: Barania Góra [CV59], 6.06.1993, 9 exx., leg. SH; 10.05.1998, 3 exx., leg. GC; 6.06.1998, leg. GC; Dolina Czarnej Wiselki [CV59], 1.05.1993, leg. et coll. GJ; 17.05.2000, leg. et coll. GJ; Istebna: Młoda Góra [CV49], 17.06.1986, 21 exx., leg. GC; Masyw Babiej Góry: Mędralowa [CV89], 8.07.1995, leg. et coll. GJ; Pasma Jałowieckie: Suchy Groń [CV89], 5.07.1995, leg. et coll. GJ; Pilsko [CV78], 6.07.1994, leg. SH; Wisła Czarne [CV59], 1.07.1992, 2 exx., leg. SH; Wisła Obłaziec [CA40], 7.06.1992, leg. SH.

Beskid Wschodni: Tyrawa Solna [EV99], 20.05.1992, leg. SH.

Najjpospolitszy przedstawiciel otrupkowatych, znany ze wszystkich krain Polski – od Bałtyku po najwyższe partie gór (BURAKOWSKI et al. 1983).

Lamprobyrrhulus nitidus (SCHALLER, 1783)

***Pojezierze Pomorskie:** Wojnowo distr. Bydgoszcz [XV90], 15.05.1987, 6 exx., leg. MA.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Koło [CC38], 17.06.1976, suche łąki pod kamieniami, leg. MT; 12.04.1982, ogrody warzywne, piaszczysta ściółka, leg. MT; 12.08.1986, 4 exx., leg. MT; 3.06.1997, suche łąki w trawach, leg. MT; Odrapanki ad Kalisz [BC05], 18.04.1984, leg. MA; Sieradz [CC41], 21.04.1985, leg. B et MA.

Dolny Śląsk: Żagań [WT21], 10.04.1993, pod napływkami nad brzegiem Bobru, leg. GC.

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 16.07.1997, leg. et coll. GJ; Cieszowa [CB41], 25.05.1986, 2 exx., leg. SH; 28.05.1988, 3 exx., leg. SH; 13.04.1989, leg. SH; Paniowy [CA46], 14.05.1997, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska [CA46], 26.04.1996, leg. GC; Ruda Śląska Halemba [CA46], 5.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 25.04.1991, 3 exx., leg. MR, coll. GJ; 26.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 13.05.1991, 4 exx., leg. MR, coll. GJ; 23.05.1995, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Wirek [CA47], 23.03.1990, leg. et coll. GJ; 15.05.1990, leg. et coll. GJ; 26.05.1992, leg. et coll. GJ; 22.04.2000, leg. et coll. GJ; Śmiłowice [CA46], 14.05.1997, leg. et coll. GJ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Centuria ad Zawiercie [CA98], 3.04.1994, leg. BT, coll. GJ; Konopiska [CB62], 16.05.1996, leg. KT.

Chrząszcz znany z pojedynczych stanowisk w wielu krainach (Burakowski et al. 1983). Po raz pierwszy stwierdzony na Pojezierzu Pomorskim.

Morychus aeneus (FABRICIUS, 1775)

Pojezierze Pomorskie: Wojnowo [XV90], 27.04.1987, leg. MA; 15.05.1987, 7 exx., leg. MA.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bolechowo [XU32], 11.05.1981, leg. RA; 30.05.1981, leg. RA; 19.05.1991, leg. RA; Koło [CC38], 7.07.1973, piaszczysta łąka, las sosnowy, leg. MT.

Dolny Śląsk: Wójcice ad Brzeg [XS75], 26.04.1977, leg. SH; Żagań [WT21], 10.05.1990, leg. GC; 20.05.1990, leg. GC; 29.04.1991, leg. GC.

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 16.07.1997, 11 exx., leg. et coll. GJ; Cieszowa [CB41], 22.05.1983, 3 exx., leg. SH; 25.05.1988, leg. SH; 7.04.1989, 20 exx., leg. SH; 28.07.1993, 6 exx., leg. SH; Koszęcin [CB40], 5.06.1999, leg. et coll. GJ; Mikołów Jamna [CA56], 24.04.2000, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Halemba [CA46], 26.04.1991, 4 exx., leg. MR, coll. GJ; 21.05.1991, 5 exx., leg. MR, coll. GJ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bukowno [CA96], 28.05.1995, 9 exx., leg. et coll. GJ; Konopiska [CB62], 5.05.1993, leg. KT.

Gatunek w Polsce znany z szeregu stanowisk w większości krain (BURAKOWSKI et al. 1983).

Porcinolus murinus (FABRICIUS, 1794)

Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67], 1.07.1997, leg. GC.

Pojezierze Pomorskie: Wojnowo [XV90], 1.05.1987, leg. MA.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Gołuchów [YT05], 10.06.1986, leg. MT; 16.06.1986, 2 exx., leg. MT; Koło [CC38], 12.08.1986, 2 exx., leg. MT; Opatówek ad Kalisz [CC03], 5.07.1985, leg. MA; Rożdżały ad Kalisz [CC04], 14.05.1985, leg. MA; Tarnowa [CC37], 20.05.1986, żwirownia, leg. MT; 30.05.1986, żwirownia, leg. MT.

Dolny Śląsk: Żagań [WT21], 20.04.1991, leg. GC.

Górny Śląsk: Borowa Wieś [CA46], 14.05.2006, leg. et coll. GJ; Koszęcin [CB40], 5.06.1999, leg. et coll. GJ; Ligota Dolna [BA99], 3.05.2006, 2 exx., leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Halemba [CA46], 25.04.1991, leg. MR, coll. GJ; 26.04.1991, 5 exx., leg. MR, coll. GJ; Ruda Śląska Wirek [CA47], 31.05.2004, leg. et coll. GJ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bukowno [CA96], 28.05.1995, leg. et coll. GJ.

Gatunek zasiedlający w Polsce głównie niżowe i wyżynne krainy, porośnięte borami sosnowymi (BURAKOWSKI et al. 1983).

Simplocaria semistriata (FABRICIUS, 1794)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Koło [CC38], 12.10.1980, suche łąki, leg. MT; 17.09.1981, polany pod lasem, leg. MT; 1.09.1982, las sosnowy, leg. MT; Nowa Sól [WT44], 1.04.1995, pod kamieniem na brzegu Odry, leg. GC; Ślesin [CD10], 13.06.1983, las sosnowy, leg. MT; Tarnowa [CC37], 21.10.1983, leg. MT.

Dolny Śląsk: Głogówek [YR08], 13.06.1999, 4 exx., leg. et coll. GJ.

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 2.06.1992, leg. SH, coll. GJ; 30.05.1992, leg. SH; 2.06.1992, leg. SH; 22.04.1993, leg. SH; 6.06.1998, leg. et coll. GJ; Katowice Las Murckowski [CA56], 7.10.2001, leg. et coll. GJ; Mikołów Dolina Jamny [CA56], 13.10.1996, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Halemba [CA46], 18.09.2003, leg. et coll. GJ; 6.06.2004, leg. et coll. GJ; Ruda Śląska Wirek [CA47], 10.11.1994, leg. et coll. GJ; 31.05.2004, leg. et coll. GJ; 9.06.2004, leg. et coll. GJ; 10.2004, leg. et coll. GJ.

Wyżyna Małopolska: Gacki Poniemie [DA 79], 16.06.1995, leg. et coll. GJ.

Beskid Zachodni: Beskid Sądecki: Dolina Czarnego Potoku [DV96, DV97], 7.09.1987, leg. MA.

Tatry: Dolina ku Dziurze [DV26], 21.07.1985, leg. MA.

Gatunek spotykany na terenie całego kraju, jednak zdecydowanie częściej w górach (BURAKOWSKI et al. 1983).

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1973. Chrząszcze Coleoptera-Biegaczowate – Carabidae. *Kat. Fauny Polski*, 23(2): 233 ss.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1983. Chrząszcze Coleoptera-Scarabaeoidea, Dasilloidea, Byrrhoidea i Parnoidea. *Kat. Fauny Polski*, 23(9): 178–201.
- GUTOWSKI J. M. 1993. Wypalanie szuwaru turzycowego a fauna bezkręgowców w Puszczy Białowieskiej. *Parki narod. Rezer. Przynr.* 12(1): 81–92.
- JÁSZAY T. 1998. Príspevok k poznaniu chrobákov (Coleoptera) v Temnosmrčinskej Doline a okolí vo Vysokých Tatrách. *Natura carpat.* 39: 137–150.
- KUBISZ D. 2001. Familia (rodzina): Leioidae – Coloninae; Scydmaenidae; Staphylinidae – Micropeplinae & Pselaphinae; Eucinetidae; Clambidae; Byrrhidae; Elmidae; Dryopidae; Heteroceridae; Nosodendridae; Trogossitidae; Cleridae; Sphindidae; Monotomidae; Silvanidae; Phalacridae; Erotylidae; Biphyllidae; Endomychidae; Corylophidae; Ciidae; Tetratomidae; Prostomidae; Meloidae; Boridae. [W:] GUTOWSKI J. M., JAROSZEWICZ B. (red.). Katalog fauny Puszczy Białowieskiej. Wydawnictwo Instytutu Badawczego Leśnictwa, Warszawa: 403 ss.
- KUBISZ D. 2004. Chrząszcze (Coleoptera) z wybranych rodzin jako element monitoringu ekologicznego w Puszczy Białowieskiej. Wyniki badań z lat 1993–1999. *Leśne Pr. badan.* 4: 37–49.
- KUBISZ D., PAWŁOWSKI J. 1995. Wstęp do inwentaryzacji chrząszczy Puszczy Knyszyńskiej. [W:] CZERWIŃSKI A. (red.). Puszcza Knyszyńska. Monografia przyrodnicza. Zespół Parków Krajobrazowych w Supraślu. Supraśl: 299–311.
- KUBISZ D., PAWŁOWSKI J. 1998. Supplement do znajomości chrząszczy (Coleoptera) Ojcowskiego Parku Narodowego i jego otuliny (w 145 rocznicę rozpoczęcia inwentaryzacji faunistycznej w Ojcowie). *Prądnik* 11–12: 293–323.
- KUBISZ D., SZAFRANIEC S. 2003. Chrząszcze (Coleoptera) masywu Babiej Góry. [W:] WOŁOŻYŃ B. W., WOŁOŻYŃ D., CELARY W. (red.). Monografia Fauny Babiej Góry. Komitet Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 163–221.
- KUBISZ D., SZWAŁKO P. 1991. Nowe dla Podlasia i Puszczy Białowieskiej gatunki chrząszczy (Coleoptera). *Wiad. ent.* 10(1): 5–14.
- KUBISZ D., SZWAŁKO P., WOJAS T. 1998. Materials to the fauna of Coleoptera of the Western Bieszczady Mts. (Polish Eastern Carpatians). *Roczn. Muż. górnośl.* (Przynr.) 15: 5–15.
- MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1992. Coleoptera – Chrząszcze. [W:] RAZOWSKI J. (red.). Wykaz zwierząt Polski. T. III, cz. XXXII / 22–23. Wydawnictwo Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków: 7–197.
- MROCZKOWSKI M. 1957. *Carpathobyrrhulus tatricus* sp. n. z Tatr (Coleoptera, Byrrhidae). *Annls zool., Warsz.* 16(16): 215–221.

- MROCKOWSKI M. 1958. Chrząszcze Coleoptera. Otrupkowate – Byrrhidae, Nosodendridae. *Klucze Oznaczą. Owad. Polski*, 19(50–51): 1–30.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002. Coleoptera Chrząszcze. [W:] GŁOWAŃSKI Z. (red.), Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 88–110.
- PAWŁOWSKI J., MAZUR M., MŁYNARSKI J. K., STEBNICKA Z., SZEPTYCKI A., SZYMCZAKOWSKI W. 1994. Chrząszcze (Coleoptera) Ojcowskiego Parku Narodowego i terenów ościennych. Ojcowski Park Narodowy, Ojców: 247 ss.
- PAWŁOWSKI J., PETRYSZAK B., KUBISZ D., SZWAŁKO P. 2000. Chrząszcze (Coleoptera) Bieszczadów Zachodnich. *Monogr. bieszcz.* 8: 9–143.
- SÁNCHEZ TERRÓN A. 2007. Fauna Europaea: Byrrhidae. [In:] ALONSO-ZARAZAGA M. A. (eds.) Fauna Europaea: Coleoptera 1. Fauna Europaea version 1.3: <http://www.faunaeur.org>
- STARZYK J. R., KOSIOR A. 1985. Wpływ turystyki pieszej na entomofaunę Bieszczadzkiego Parku Narodowego i terenów przyległych. *Parki narod. Rezer. Przyr.* 6(2): 93–100.